

62472

Prof. Dr. Birgöl Ayman GÜLER
BAĞIMSIZ İzmir Milletvekili

26.02.2015

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı Sayın Lütfü ELVAN tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla.

Birgöl AYMAN GÜLER
İzmir Milletvekili

Geçtiğimiz günlerde, minibüsle yaptığı yolculuk sırasında minibüs şoförü tarafından hunharca katledilen üniversite öğrencisi **Özgecan Arslan** olayı, özel sektörcü yürütülen toplu taşıma sisteminin güvenilirliğini büyük bir kuşku ve endişe gölgesi altında bırakmıştır.

Özel sektör tarafından yürütülen **taksicilik - minibüsçülük - halk otobüsçülüğü**, toplu taşımacılık kapsamında temel bir ihtiyacı karşılamaktadır. Açıktır ki, kent içi - dışı toplu taşımada özel sektörün gördüğü işler, niteliği bakımından "kamu" hizmetidir. Nitekim kent-içi taşımacılığın belediyelere verilmiş bir imtiyaz yetkisi olarak tanımlanmış olması, hizmetin bu niteliği sonucudur.

Kent-içi taşımacılık standartlarını belirlemek, mülki ve mahalli yönetimleri bu standartlar temelinde çalışmakla yükümlü kılmak, idari olarak merkezi yönetimin ve siyasal olarak hükümetin görevidir.

Kamu hizmetleri, Anayasa'da emredilen "eşitlik ilkesi" gereğince, ülkenin her bölgesinde ve yerel biriminde, hizmetin görülmesi mülki ya da mahalli yönetim birimlerine verilmiş olsa da, aynı temel standartlara göre yürütülmelidir. Bunun başında hizmet süresince can ve mal güvenliğinin sağlanması, hizmete tüm yurttaşların eşitçe erişmesinin ve hizmetin ihtiyaca uygun nitelikli biçimde sunumunun güvence altına alınması ilkeleri gelir.

30 Mart 2014 yerel seçimlerinden başlanarak, ülkemizde nüfusun dörtte üçünü kapsayan 30 ilimiz büyükşehir belediyesine dönüştürülmüştür. Bu illerin büyük bir bölümü, gerçekte bütünleşik bir kent yerleşmesi özelliği göstermemektedir. Kırsal – kentsel yerleşmeler tek birim haline getirilmiş, ancak bu düzenlemeye kadar şehirlerarası taşımacılık temelinde yürütülen hizmetlerin "kent-içi taşımacılık" olarak nasıl düzenleneceği konusu üzerinde hiçbir uyarılma ve hazırlık yapılmamıştır.

Özel sektörcü yürütülen bir kamu hizmeti sırasında yaşanan vahşetin nedenlerini "kişisel suçlar"a yükleyip, olayı adli cinayet vakası olarak kapatmak mümkün değildir. Bu olayın "adi cinayet vakası" bölümü, büyük bir soruna göstergedir. Göstergenin gündeme getirdiği sorun, bir kamu hizmeti olan toplu taşıma işinde devletin merkezi – mülki – mahalli yönetim birimlerinin planlama, kural-standart, denetim, yaptırım görevlerini yerine getirme bakımından var olan sistem ve uygulama bozukluklarıdır.

62472

Prof. Dr. Birgöl Ayman GÜLER
BAĞIMSIZ İzmir Milletvekili

Mevcut durumda var olan merkezi standart ve sorumlu kurum boşluğu, büyükşehir belediyeçiliğinde illeri kaplayan yeni modelin hazırlıksız biçimde uygulamaya koyulmasıyla, **Özgecan Arslan**'ın vahşice katledilmesinde yaşadığımız gibi, ortaya büyük bir "devlet kusuru" çıkarmıştır.

Kent-içi toplu taşımacılık, münferit eksikliklerin saptanmasıyla yetinmeyen kapsamlı bir yeniden yapılandırmaya konu edilmelidir.

Bu bağlamda;

1. Özgecan Arslan'ın hunharca katli bir "adi cinayet vakası" olarak soruşturulmanın ötesinde, bu hizmeti ihale ederek katil ve katillere kamu hizmeti görme yetkisi veren kurumları kapsayan bir "**idari suç**" soruşturmasına konu edilmiş midir? Bu çerçevede yapılan işlemler nelerdir?
2. Ülkemizde son beş yılda toplu taşıma hizmetinde, minibüs sürücülerinin hizmet sırasında karıştığı kaç olay meydana gelmiştir? Olaylara karışan **minibüs sürücülerinin işledikleri suç** **göre** sayısal dağılımı nedir?
3. Minibüsler için hatlarda çalışacak araçların sayısı, **güzergahlar, duraklar, hareket-varış saatleri ve sürücü çalışma saatleri** kimler tarafından belirlenmektedir? Bunun denetimi ve sorumluluğu kime aittir?
4. Hizmetteki minibüslerin **güzergah dışı seyirleri** olağan mıdır? Değilse, izleme nasıl yapılmaktadır? Bu tür keyfilikleri önleyecek teknolojik izleme yapmayı amaçlayan düzenleme çalışmaları var mıdır?
5. Sektörde çalışan minibüs **sürücülerinin adli sicil kayıtları** süreli denetime bağlı mıdır? Bağlıysa, hangi aralıklarla ve hangi kurum tarafından gerçekleştirilmektedir?
6. Minibüs sürücüleri, hizmet sırasında taşıtlarını herhangi bir başka kişiye verip kullandırma durumunda suç işlemiş sayılmakta mıdır? Böyle bir keyfiliğin yaptırımını nedir?
7. Minibüslerde sürücü olarak görev yapacak kimselerin **mesleki yeterlikleri** hangi kurum ya da kuruluş tarafından belirlenmektedir? Bu görevleri üstlenecek olanların ayrı bir sınav ya da denetim sistemi var mıdır? Bu koşullar işe başlangıç sonrası dönemlerde de süreli olarak kontrol edilmekte midir?
8. Belediyelerin toplu taşımacılıktaki **imtiyaz yetkilerini kullanarak yaptıkları ihale** sisteminde standart ve kurallar belediyelerin kendileri tarafından mı belirlenmektedir? Uymakla yükümlü oldukları bir tip-ihale çerçevesi var mıdır?

62472

Prof. Dr. Birgöl Ayman GÜLER
BAĞIMSIZ İzmir Milletvekili

9. Kent-içi taşımacılık hizmetinde görev üstlenen özel sektör unsurlarının neden olduğu can ve mal kayıpları durumunda, **imtiyaz devreden belediyenin ya da meslek odalarının sorumluluğu** var mıdır? Varsa nedir?
10. Ülke genelinde **taksi, minibüs, halk otobüsü** olarak hizmet veren taşıtların kayıt ve takibi hangi merkezi kurum ya da kuruluş tarafından yapılmaktadır? Bunların sayıları ne kadardır?
11. Ülke genelinde kent-içi taşımacılığın tüm mülki ve mahalli birimlerde uyulması gereken planlama, ihale, hizmet sunumu, denetleme, yaptırımların **ilke ve standartlarını belirlemek** hangi merkezi kurum ya da kuruluşun görevidir?
12. Çok aktörlü olan bu sektörde, tarafları bir araya getirerek, hizmete ilişkin politikaları ve hizmetin kendisini geliştirme amaçlı, düzenli aralıklı **"şura" uygulaması** var mıdır? Yapılması düşünülmekte midir?